

Heupafwijking bij uw baby

Uw baby heeft een afwijking aan de heup. In deze folder leest u lezen wat dit is, wat de oorzaak kan zijn en welke behandeling mogelijk is. Verder geven wij u aandachtspunten waar u thuis op kunt letten. Voor meer informatie kunt u deze betrouwbare websites bekijken: www.heupafwijkingen.nl en www.kiekhypwear.nl

Wat is een normale heup?

De heup bestaat uit een heupkop en een heupkom. Het is een kogelgewricht. De heupkop zit aan het bovenste uiteinde van het dijbeen. De kop draait in de heupkom. Hierdoor kan het dijbeen naar voor, achter en opzij bewegen.

Wat is heupdysplasie en heupluxatie?

Wat is een heupdysplasie?

Als er sprake is van een aangeboren onvoldoende ontwikkeling van het heupgewricht spreken wij van een heupdysplasie. De heupkom, het komvormige gedeelte van het bekken, is dan bij uw baby nog niet voldoende ontwikkeld. De kom is nog te plat (te ondiep) waardoor de heupkop niet voldoende wordt vastgehouden. Dit kan soms nog leiden tot het bijna of geheel 'uit de kom gaan' van de heup. Als deze afwijking niet behandeld wordt, kan er op latere leeftijd slijtage ontstaan. Heupdysplasie is voor een baby niet pijnlijk.

Normaal heupgewricht   Heupdysplasie   Heupluxatie

Wat is een heupluxatie?

Er is sprake van een heupluxatie als de heupkop niet goed in de heupkom blijft zitten. In de normale situatie vallen de kom en de kop goed in elkaar. Hierdoor drukken ze steeds meer tegen elkaar. Zo wordt er een mooi heupgewricht gevormd. Bij uw baby is deze aanleg net iets anders gegaan, waardoor de kop uit de kom staat. Het is belangrijk dat deze afwijking vroeg wordt ontdekt, bijvoorbeeld bij het consultatiebureau. Dit kan voor lange tijd (chronisch) een heupprobleem voorkomen.

Ongeveer 20 van de 1000 kinderen heeft een heupdysplasie. Een of twee van de 1000 geboren kinderen heeft een heupluxatie. Voor de ontwikkeling van een heupdysplasie spelen een aantal factoren een rol. Daarom spreken wij over dysplastische heupontwikkeling (DHO).

Wat is de oorzaak?

De oorzaak van heupdysplasie of luxatie is niet bekend. Wel is de kans op heupafwijkingen groter in de volgende gevallen:

- als er in de familie aangeboren heupafwijkingen voorkomen (1^e en 2^e graad familie);
- als de baby voor de geboorte in stuitligging heeft gelegen;
- als de baby het eerste kind van de moeder is.

Verder komt heupdysplasie vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

Hoe wordt de heupafwijking vastgesteld?

Tijdens uw afspraak op het consultatiebureau kan een mindere beweeglijkheid van de heup van uw baby worden vastgesteld. Opvallend is dat de kinderen vaak geen pijn aangeven.

De arts van het consultatiebureau geeft u dan een verwijzing voor een echo. Als de heup afwijkend is, wordt u doorgestuurd naar de kinderorthopedie voor verder onderzoek en mogelijk een behandeling. Een orthopeed is een medisch specialist voor afwijkingen aan botten, spieren en gewrichten.

Wanneer kinderen wat ouder zijn, kan een verschil in beenlengte ook wijzen op een heupafwijking.

Vanaf de leeftijd van 1 jaar worden er röntgenfoto's gemaakt.

Tot die tijd is de heup goed te zien met een echo. Voor dit onderzoek krijgt uw baby wat gel op de heup. De arts gaat met de 'echokop' (transducer) over de heup. Hierna beoordeelt de arts de beelden. Het onderzoek is niet pijnlijk of schadelijk.

Hoe behandelen we een heupdysplasie?

Nadat de diagnose is gesteld, starten we indien nodig met de behandeling. Uw baby is dan meestal tussen 3 tot 6 maanden oud. Een milde heupdysplasie bij jonge kinderen geneest vaak vanzelf. Een behandeling is dan niet nodig.

Als behandeling nodig is krijgt uw baby vaak een Pavlik harnas of een Campspreider, ook wel spreidbroek genoemd. Hiermee wordt de kop in de kom gedrukt. Het heupgewricht krijgt hierdoor steeds meer een normale vorm. Het harnas of de spreidbroek moet 23 uur van de dag gedragen worden. In de bijlage bij deze folder vindt u 'Instructies voor Campspreider' en 'Instructies voor Pavlik harnas'.

Campspreider

Pavlik harnas

Hoe behandelen we een heupluxatie?

Gipsbroek

Een heupluxatie kan ook met een Pavlik harnas worden behandeld. De heup komt meestal in de kom terecht door deze behandeling. Soms lukt dit niet en moet de heup op de operatiekamer onder narcose in de kom worden geplaatst. Als de heup weer in de kom zit, wordt een gipsbroek aangelegd voor een periode van 3 maanden. De kom krijgt zo de kans om een goede overdekking van de kop te vormen.

Er is een aparte folder beschikbaar over de behandeling met een gipsbroek.

Wanneer is een operatie nodig?

In speciale gevallen lukt het niet om met de Pavlik of onder narcose de heup in de kom te krijgen. Dan zal het heupgewricht geopend moeten worden met een echte operatie om de heup in de kom te zetten. De orthopedisch chirurg verwijdert mogelijk aanwezig weefsel uit het heupgewricht. Als dit het geval is, vertelt de arts u meer hierover.

Hoe verloopt de behandeling?

Na de diagnose verwijst de behandelend arts u en uw baby naar de gipskamer in het Juliana Kinderziekenhuis. In de gipskamer wordt de Pavlik of het spreidbroekje aangemeten en afgesteld. De arts komt langs om de stand van de spreiding te bepalen. Als het om het Pavlik harnas gaat, tekent de arts de stand af op het klittenband.

De eerste dagen is voor ouders en kind vaak even wennen. Meestal verdragen de kinderen het prima en lukt het in een paar dagen om het spalkje 23 uur per dag te dragen. Als een baby erg overstuur is van het spalkje mag het af tot het volgende slaapmoment.

Controle Pavlik of Campspreider

Na het aanbrengen van de Pavlik of Campspreider moet uw baby na 1 week terugkomen om te kijken of alles nog goed zit. Dit kan een afspraak zijn op de gipskamer.

Controle voortgang

5 weken later heeft u een controleafspraak bij de behandelend arts. Voorafgaand aan de afspraak met de arts wordt een echo gemaakt. De arts beoordeelt de echo. Ook kijkt hij/zij naar de echte spreiding van de benen van uw baby. Aan de hand van deze bevindingen krijgt u een volgende afspraak.

Hoe bereidt u zich voor op het bezoek aan het ziekenhuis?

- Neem schone luiers mee.
- Neem (fles)voeding mee.
- Stel uw baby gerust tijdens de behandeling.

Waar kunt u thuis op letten tijdens de behandeling?

Uw baby zal in het begin iets meer huilen dan normaal. Hoe lastig dit ook voor u is, wij raden u aan om er **niet** aan toe te geven en de brace aan te houden. Het wereldbeeld van een baby is nog volop in ontwikkeling en hij/zij zal dus snel wennen aan de nieuwe situatie. Wanneer u toegeeft aan het huilen en de brace verwijdert zal uw baby vaker gaan huilen, omdat hij/zij weet dat de brace dan af gaat. Het is belangrijk dat u vooral vertrouwen heeft in de behandeling en weet waar u op moet letten.

Punten die belangrijk zijn:

- Controleer elke dag de huid van uw baby.
- Kijk of er geen schuur- of drukplekken ontstaan. Deze plekken kunnen onder andere voorkomen op:
  - o de knie
  - o de knieholte
  - o de lies.
- Controleer of uw baby de benen nog strekt in de brace. Zowel bij de Campspreider als het Pavlik harnas kunnen de kinderen de benen vanuit de knie nog gewoon strekken. Als u merkt dat één van de twee benen veel minder beweegt dan de andere, neemt u contact op met de gipskamer

via het mobiele telefoonnummer. U kunt ook contact opnemen met de afdeling Orthopedie, kijk hiervoor bij 'Contactgegevens'.

Wat kunt u doen als u zich zorgen maakt?

Als u zich zorgen maakt tijdens de brace behandeling kunt u via de WhatsApp contact opnemen met de gipsverbandmeester. U kunt ook contact opnemen met de afdeling Orthopedie. Is het geen spoed, maar wilt u alleen iets vragen? Schrijf uw vragen dan op en neem deze mee naar de afspraak met de arts.

Antwoorden op veel gestelde vragen:

- Klopt het dat mijn kind in de nacht helemaal geen klachten van de brace aangeeft?

Het is heel goed mogelijk dat uw kind juist heel prettig slaapt met de brace. Misschien ligt hij/zij in het begin iets meer stil dan normaal, maar na verloop van tijd zal uw baby elke hoek van het bed ontdekken.

- Kan ik ook een tweede Pavlik harnas krijgen?

Uw kind draagt het Pavlik harnas 23 uur per dag. Het harnas kan (snel) vies worden, doordat uw kind wat morst en kruipt. Daardoor is de vraag naar een tweede harnas groot. Uw zorgverzekeraar vergoedt 1 harnas. U kunt natuurlijk wel op eigen kosten een extra harnas aanschaffen. De firma Lomed heeft soms ook andere kleuren.

- Moet de Campspreider of Pavlik af bij verschonen van de luier?

Dit hoeft niet. Het gebied waar de luier omheen zit, is bij beide behandelingen vrij. Het is aan u om te kijken of dit lukt en hoe dit het beste gaat.

- Hoe kleed ik mijn baby aan bij een spreidbroek of harnas?

Zowel bij een spreidbroek als een harnas kunt u de kleding onder de brace aan doen. Kies hiervoor een ruime maillot of broek. De benen moeten goed kunnen spreiden. Als uw baby de klittenbanden lostrekt, kunt u er ook voor kiezen om een kledingstuk er over heen te dragen. Bij een spreidbroek kunt u een wijde rok of jurk over de spreidbroek aantrekken.

Contactgegevens

De gipsverbandmeester is voor vragen bereikbaar:

- van maandag tot en met vrijdag
- van 08.30 tot 16.30 uur
- via telefoonnummer (070)210 1380 of via WhatsApp 06 5198 7350
- de balie van de afdeling Orthopedie in het Juliana Kinderziekenhuis is van maandag tot en met vrijdag bereikbaar via : (070) 210 7810.

Alleen in spoedgevallen die niet tot de volgende werkdag kunnen wachten, neemt u contact op via telefoonnummer (070) 210 0000. U vraagt dan naar de dienstdoende orthopeed.

Bijlage : instructies voor Campspreider en Pavlik harnas

Instructies voor Campspreider

Stap 1

Til de billen/onderrug op met de vlakke hand. Trek niet aan de beentjes en leg de spreidbeugel onder de onderrug.

Stap 2

De billen liggen gelijk met de onderkant van het kunststof rug gedeelte van de spreidbeugel.

Stap 3

Sluit eerst de manchet om het beentje waarvan de heupdysplasie het grootst is.

Stap 4

Sluit dan het klittenband op die manier, dat er nog net een vingertop tussen past.

Stap 5

Let op dat de luier niet onder het dijbeenmanchet zit, duw de luier anders even terug.

Stap 6

Sluit het andere manchet en daarna de band om de buik. De band geeft stabiliteit aan de beugel. Sluit de band niet te strak.

Stap 7

Ondersteun uw baby bij het optillen met uw hand onder de billen. Op deze manier worden de beentjes niet afgekneld door de rand van de dijbeenmanchetten.

Instructies voor Pavlik harnas

- Het harnas bestaat uit een band die over de borstkas loopt en kruist over de rug.
- De band over de borstkas moet op de hoogte van de tepels zitten.
- Span niet te strak. Belemmer de ademhaling niet.
- Er zijn 2 voetstukken om de voeten en de onderbenen op de juiste plaats te houden. De voetstukken kunt u met klittenband vastmaken over fijne sokjes. De voetstukken staan in verbinding met het harnas via bandjes die de heuppositie bepalen. De arts heeft afgetekend tot waar de klittenbanden aangetrokken moeten worden. Als de brace is los geweest kunt u zo zien tot waar u deze moet aantrekken.

Hoe onderhoudt u de Pavlik of Campspreider?

Wanneer de Pavlik of spreidbroek vies is, kunt u deze schoonmaken met water en zeep. Ook alcohol of eau de cologne zijn goede schoonmaakmiddelen.

Wat vindt u van deze patiënteninformatie?

Wij horen graag uw mening over deze folder. Wilt u na het lezen enkele vragen beantwoorden? U vindt de vragen via deze link: <https://folders.hagaziekenhuis.nl/2228>. Dank u wel.

Spreekt u geen of slecht Nederlands?

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Do you speak Dutch poorly or not at all?

This brochure contains information that is important for you. If you have difficulty understanding Dutch, please read this brochure with someone who can translate or explain the information to you.

Czy Państwa znajomość języka niderlandzkiego jest żadna lub słaba?

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

Hollandaca dilini hiç konuşamıyor musunuz veya kötü mü konuşuyorsunuz?

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilinde zorlanıyorsanız, bu broşürü, size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

إذا كنتم لا تتحدثون اللغة الهولندية أو تتحدثونها بشكل سيء إن المعلومات الموجودة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كانت لديكم صعوبة في اللغة الهولندية، فاحرصوا عندئذ على قراءة هذا المنشور مع شخص يترجم المعلومات أو يشرحها لكم.

225601092023